

AZKEN DEIA BIZIRAUTEKO

Biosfera erabat agortu baino lehen,
zibilizazio berri bat eraikitzeko deia

 JENDARTEA / Nerea GOTI

«Gehienez ere bost urte inguru ditugu hazkundearen mugei buruzko eztabaida zabal eta transbertsala sendotzeko, eta demokratikoki alternatiba ekologiko eta energetiko zehatz eta bideragarriak eraikitzeko». Azken Deia manifestuaren proposamena da eta zabalkunde handia lortu du mundu mailan. Jada 7.000 sinatzaile baino gehiago ditu.

Azken Deia du ize-
na eta manifestu
gisa aurkeztu da.
Finean gizarte
osoari helarazten
zaion hausnarke-
ta bat da: ezin dugu jarraitu
amildegira eramaten gaituen
hazkunde modelo honekin.
Egun, 7.000 sinatzaile inguru
ditu deiak, eta gehiago izateko

bidean dago. Intelektualak, poli-
tikariak, sindikalistak... perfil
anitzeko atxikimendu zerrenda
luzea lortu du.
Ideia Estatu espainolean jaio
zen 2014ko udan, eta duela gu-
txi Bilbon aurkeztu dute. Hala
ere, Euskal Herriko eta Estatu
espainoleko mugak gainditu di-
tu jadanik. Hamabost hizkun-
tzatara itzulita, zabaltze proze-

**Zumaiako itsas-labarra
garbitzeko lanetan ari
dira hainbat gazte
irudian.**
Imanol OTEGI | ARGAZKI PRESS

suan jarraitzen du, eta sinatzaile
gehiago irabazten ari da han eta
hemen.
«Planetak ezin du gizarte pro-
duktibista eta kontsumista
mantendu», dio testuak, eta
gaineratu, «biosferarekin oreka
berreskuratzea helburu duen gi-
zartea behar dugu». Manifestu-
tik hartutako esaldi biek deiaren
mamia laburbiltzen dute.
Izan ere, egungo erralitate-
ren deskribapenean oinarritzen
dute deia. Manifestuak dioenez,
«ikertzaile eta zientzialari bu-
ruargienak alarmarako zantzu
sendoak ematen ari zaizkigu
XX. mendeko zazpigarren ha-
markadatik hona: orain arteko
hazkunde joerekin jarraituz ge-
ro (ekonomikoa, demografikoa,
baliabideen erabilera, kutsatzai-
leen ekoizpena, desberdintasun-
en hazkundera), XXI. mendean
zibilazioa kolapsatzea da ondo-
rio probableena».
Diotenez, errealtate horri au-

re egiteko une honetan proposatu diren bideak «garapen jasagarriaren mantra kosmetikoak» dira, aurrean daukagun erronkari aurre egiteko aski ez direnak.

«Teknologia ekoefizienteen aldeko apustu soilak ere, edo balizko 'ekonomia berde' batek, ondare naturalen eta zerbitzu ekosistemikoen merkantilizazioa ezkutatzen du», dokumentuaren arabera.

Beste kontu batean jartzen du arreta: krisi ekologikoa «ez da gai partziala». Dioenez, ekologiarik gertatzen zaionak gizarte osoan du eragina; elikaduran, garraioan, industrian edota gatazka belikoetan, besteak beste. Ekologia, «finean, gure ekonomia-aren eta bizitzaren oinarria da», nabarmentzen duenez.

Horregatik, hain zuzen ere, bizitzarekin zerikusia duen arazo nagusiari so egiten dio manifestuak: baliabideak urritzen ari diren planetan, 7.200 milioitik gora biztanleri elikagaiak eta bizitza duina ematea beharrezkoa da. Hala, zibilizazioa berrekitzea planteatzen du, eta, horretarako, «errotiko aldaketak beharko dira bizimoduetan, produkzio moduetan, hirien diseinuan eta lurralde antolaketan», baina batez ere «baloreetan».

ORAIN DA MOMENTUA

Azken Deiak proposatzen duen eraldaketa handiak «bi oztopo itzel» dituela onartzen du manifestuak: «bizimodu kapitalistaren inertzia eta talde pribilegiatuen interesak». Horregatik, «indarrean den hegemoniarekin haustura politiko sakona» behar dugula diote. Eta, izatez, momentu egokia da gaurkoa haustura hori gertatzeko, sinatzaileen aburuz.

Batetik, diotenez, «zorionez, gero eta jende gehiago ari da erreakzionatzen». Bestalde, Estatu espainoleko egoera politikoan zentratuta, M15ak ekarri dituen «duintasunak eta esnaldi demokratikoak gizarte antolaketan batzuek ahalbidetuko duten prozesu konstituziogilea mami-tzen» ari dela uste dute.

Transformazioaren bidean, proiektu alternatiboek aldakun-

tza proposamen «askoz ere adorea- reatusagoak» planteatzeko deia egiten die manifestuak. Izan ere, parean daukagun erronka «Neolitikoko iraultza edo industria- iraultzaren mailako gertakari historikoen neurrikoa izango da», eta denbora amaitzen ari da. Manifestuaren arabera, «gehienez ere bost bat urte dauzkagu hazkundeari buruzko eztabaida zabal eta trantsbertsala sendotzeko» eta «demokratikoki alternatiba ekologiko eta energetiko zehatz eta bideragarriak eraikitzeko».

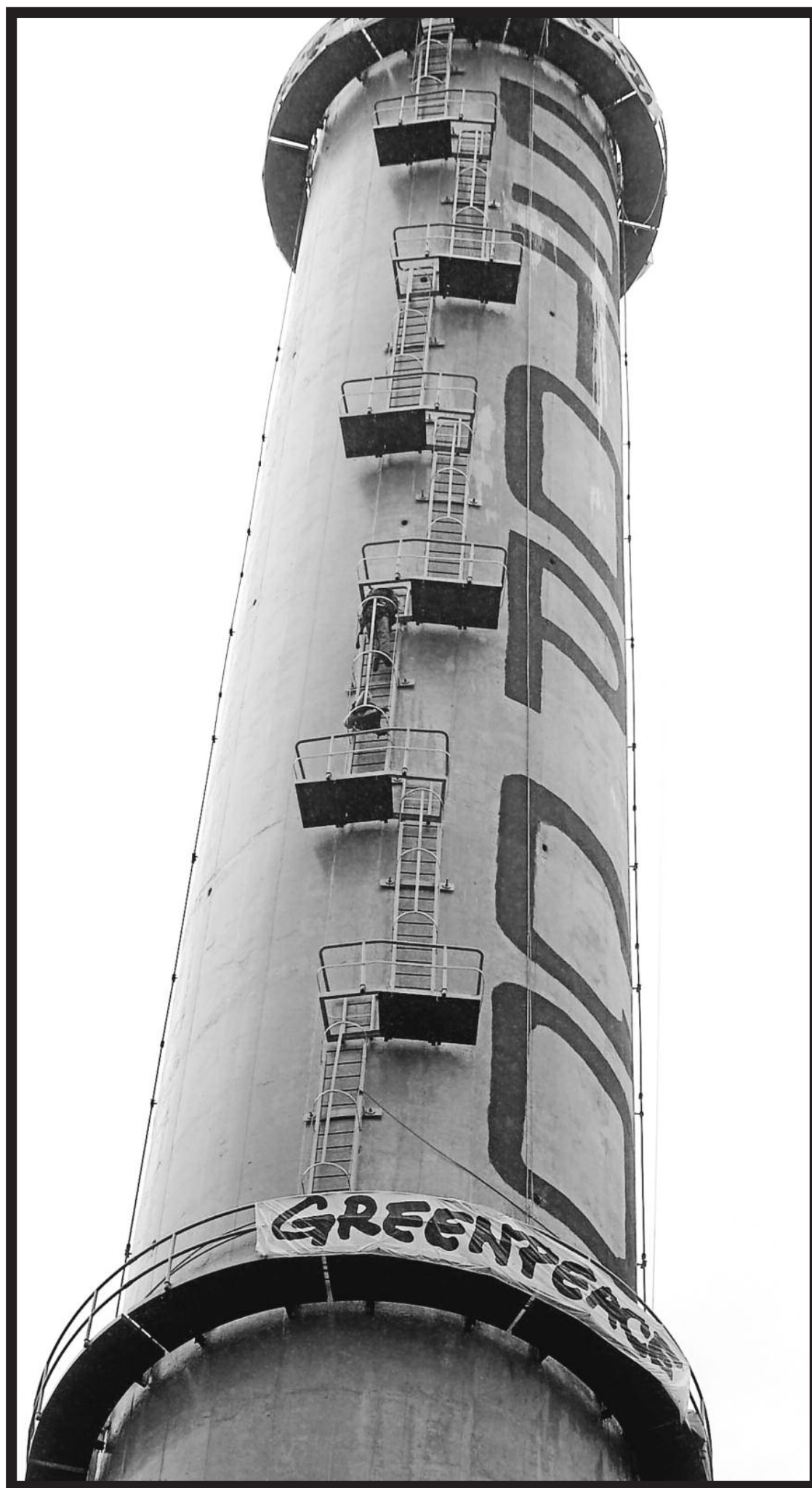
Errezeta zaharrek ez dute balio eta ez dago errezeta magikorik. Sinatzaileek argi dute aldatet- ak «gehiengo handiak» behar dituela. «Boterearen nagusikeriak eta aberastasun pilaketak eragindako bidegabe- rien aurka borrokatzeaz gain, errealitatea onartuko duen eredu batez ari gara, naturarekin bat etorriko dena, Lurraren mugak ekologikoen barnean», argi- tzen dute.

Florent Marcellesi manifestuaren sinatzailea eta bultzatzaileetako bat da, eta Equoko bozeramaile Europako Parla- mentuan. Euskal Herrian bizi den aktibista eta ikertzaile eko- logista honek argi dauka orain dela gauzak aldatzeko unea. Dioenez, sindikatu, alderdi eta mugimendu ezberdinetako la- gunek bat egin dute deiarekin, eta ez hori bakarrik, zonalde ez- berdinetan bizi direnek diag- nostikoa berdina egin dutela adierazten du.

ESTATU ESPAINOLEKO PANORAMA

Marcellesiren hitzetan, estatu mailan jaio zen ideia, baina izan zuen harrera ikusita (bost mila sinadura inguru hasierako hila- beteetan), berehala etorri zen hedatzeko asmoa. «Emaitza es- pektatibek gainetik» egon dela aipatzen du, eta erantzun indar- tsu horrek sare bat osatzeko as- moa ekarri du. Kolektibo eta mugimendu zehatz batzuek, tartean, Euskal Herriko Desaz- kundea mugimenduak, deia be- re egin, eta manifestua zabal- tzen ari dira.

Beste kontu bat plantetau- zion Gaur8k manifestuaren bul-

Greenpeacek Pasaian egindako protest.

Juan Carlos RUIZ | ARGAZKI PRESS

tzatzaile Florent Marcellesi. Ongizatea hazkundearekin eta azken hau kontsumoarekin lotzen duen gizarte batean, pentsaera horri zelan eman buelta eta nora begiratu dezakegun ideia hori gauzatzeko. Eredurik ba al dago?

Marcellesiren ustez, «berez ekintza natural bat da kontsumoa eta ezin da gaixotasun bat den kontsumismoarekin nahastu. Gizarte modernoaren patologia bat da». «Kontsumitzea kontsumitzeagatik, zentzurik gabe, ezin zaio eutsi. Kontsumo arduratsuaz hitz egitean, kontua ez da kantitatea, kalitatea baizik», azaldu zuenez. Adibide bat jarri zuen: «ondoko ekoizleari tomate bat erosten diodanean, badaikit zer jaten ari naizen, kalitatea jaten ari naiz, ez diot nire osasunari ez planetarenari kalte egiten, eta gainera, ez diet zapaltzaileei erosten, eta ondoko lagun horren lana onartzen dut. Beste balore batzuk ezartzen ari gara». Gaineratu zuenez, hone-lako jokabide sinple bat supermerkatuara joan eta salneurri baxuko tomate bat erostea baino

askoz baliotsuagoa da, beste to-mate horrek munduari buelta eman diolako eta lan baldintza ez-duinetan ekoiztu dutelako, bere zapoak ez daukalako ondokoaren antzik eta askoz kalitate txarragokoa delako ingurumenaren eta pertsonen osasunarentzat».

Azken Deia proposamen ilusionagarri bat ere badela adierazi zuen Marcellesik. «Ez da diskurtso alarmista bat, arazo bat daukagula dioen mezua da, arazo horren parte izan gara eta orain soluziobidearen parte ere izan gaitezke. Gure jokabideari esker gu hobeto bizi eta gure biloben bizitza ere hobetuko dugu, beraz, nahiko mezu baikorra da; oraingoak, gaur ogia eta bihar gosea, besterik ez du». «Planetako biztanleen gehien-goari gaurdanik ogia eman eta gure ondorengoaren ogia bermatzea da planteatzen duguna», esan zuenez.

Sinatzaileen artean, Euskal Herriko izen ezagun ugari dago. Pablo Ibarra EHUKo irakaslea horietako bat da. Gaur8ri azaldu zionez, Azken Deia daukagun

arazoaren muinera doa. «Sakoneko soluziobide batek zibilizazio aldaketa bat exijitzen du, baloreen sistemaren errotiko aldaketa bat», aipatu zuenez. Egiten duen planteamentua argia da: ahalik eta etekin handienak bilatzearen ideia egungo sistemaren baloreetako bat da, beste askoren artean, eta horiek guztiak aldatzeko proposamen bat egiten bada, zibilizazio aldaketa batetaz hitz egiten ari gara.

Ibarraren hitzetan, «mugarik gabeko hazkundearen balioa gizartean nagusi dela, mezua ez da galtzea, baizik eta modu

Bidasoa eskualdean erakitzekoak ziren errauskailuaren aurkako manifestaldia.

Jon URBE | ARGAZKI PRESS

«Manifestua arazoaren muinera doa, zuzentzeko neurriak proposatzen ditu, eta sakoneko soluziobideek balio aldaketa eskatzen dute; zibilizazio aldaketa»

«Ez dago irtenbide teknologiko magikorik....gu, euskaldun eta europar, lehenengo mundu pribilegiatuan bizi gara eta baldintza sozial orekatuetan, baina hori ere kolokan dago»

arduratsuan kontsumitzea eta zentzuzko bizitza baldintza batzuk ezartzea mundu guztia-arentzat». «Gelditu ezineko hazkundera oinarritutako ekonomia batetik berdintasunezko ekonomia batera eraldatzeko prozesua da honako hau», eta «hori da, hain zuzen, bizirauteko bide bakarra», nabarmendu zuenez.

Iñaki Barcena EHUKo Zientzia Politikako irakasleak ez du zailtzarik izan Azken Deia sinatzeko orduan, eta poztu da manifestua izaten ari den zabalkundearekin. «Askorrespetatu eta maite ditudan pertsonak, gehienak mugimendu ekosozialistakoak, hasi ziren manifestua zabaltzen eta nire izena gehitu nuen duda barik lehengo momentutik», azaldu zion Gaur8ri. Esan zuenez, «guztiok konpromiso hori bera hartzea behar-beharrezkoa», eta kontuan hartu behar dugu «gu, euskaldun eta europarrak, lehenengo mundu pribilegiatuan bizi garela, eta baldintza sozial orekatuetan, baina hori ere kolokan dago».

DENON KONPROMEZUA

«Erronka handia da baina ez dago inor edota ezer soberan», adierazi zuenez. Barcenaren ustez, «kantarietarik eta unibertsitarietarik, artistetarik eta kazetarietarik, gazteetarik eta zaharretarik... denok agertu behar dugu konpromisoa beharrezko aldaketa horren alde... Eta aldaketa ez da soilik 'ekologikoa'; naturarekiko harremanak aldatu behar ditugu, noski, baina baita pertsona artekoak ere. Patriarkatua eta arrazismoa mehatxu larriak dira».

Gizarteak daukan erronkaren aurrean nondik hasi argi du: «ariketa xumeak, txikiak badira ere, eredugarriak izan daitezke norabidea aldatzeko». Esan zuenez, «desazkundera hemen dago, goia (edo behea) jo dugu. Kontua da ea bide arrazional eta demokratikoetatik onartuko dugun edo kaos eta gatazka kriminalaren aldetik, Sirian, Afganistan, Iraken edo Afrikan gertatzen ari den moduan». Ostrukarena egitea XXI. mendean, horixe da erokeria.